

Письмові завдання для підготовки до семінару:

Тема семінару 6. Панраціоналізм німецької класичної філософії

1. *Проаналізуйте (письмово) категорії кантівського евдемонізму: обов'язок, гідність, задоволення. Наведіть приклади, які б доводили вірність суджень Канта.*

Категорії кантівського евдемонізму - це основні принципи, які визначають, що раціональна людина має прагнути до щастя, задоволення і гідності. Кожна з цих категорій взаємодіє з іншими, щоб сформувати повну концепцію моралі та етики.

Обов'язок - це категорія, яка визначає те, що людина повинна робити, незалежно від того, чи приносить це задоволення чи щастя. Кант вважав, що обов'язок є фундаментальним принципом моралі. Наприклад, обов'язок дотримуватись правил дорожнього руху, незалежно від того, чи додає це задоволення.

Гідність - це категорія, яка визначає, що людина має бути поважаною та повинна сама поважати себе. Гідність у Канта має релігійний характер і є підтримуваною вірою у те, що кожна людина має незаперечну цінність як індивід. Людина має бути розглянута як мета у собі, а не як засіб до досягнення інших цілей. Наприклад, повага до гідності людини забороняє дискримінацію за расовою чи національною ознаками.

Задоволення - це категорія, яка визначає, що людина повинна прагнути до щастя і задоволення. У Канта задоволення має моральний характер і повинно бути отримане з дотриманням правил іншого принципу - обов'язку. Це означає, що задоволення не має бути отримане шляхом порушення моральних принципів.

Прикладом, який доводить вірність суджень Канта, може бути таке: якщо людина діє відповідно до моральних принципів, то це призведе до створення гармонійного суспільства, в якому кожен індивід зможе розвиватися і відчувати задоволення від своїх дій. Також, якщо людина має гідність як особистість, то це забезпечить їй повагу та гідне ставлення оточуючих. Обов'язок же є необхідною умовою для відповідальної поведінки і досягнення мети дій, яку встановив собі кожен індивід.

Крім того, Кант доводив, що моральність є об'єктивною і незалежною від наших індивідуальних переконань та потреб. Це означає, що моральні закони не залежать від наших особистих бажань та інтересів, а мають загальнолюдське значення.

Загальнолюдськість моральних законів, обов'язку та гідності, а також їх вплив на створення гармонійного суспільства є прикладами, які доводять вірність суджень Канта щодо моральної філософії.

2. Гегель стверджував: «Історія повторюється двічі: перший раз як трагедія, другий раз – як фарс». Напишіть есе (3-5 речень), використовуючи наведений афоризм як епіграф.

Афоризм Гегеля про те, що історія повторюється двічі – перший раз як трагедія, другий раз – як фарс, є актуальним і сьогодні. З одного боку ми можемо розглянути те, що часто історія повторюється, оскільки люди не вчаться з помилок минулого і ті ж самі проблеми знову повертаються, але змінюють форму. Це може бути через нові технології, нові політичні та соціальні системи, нові методи комунікації. Але в кінці кінців, трагедія завжди повторюється, хоча б із новими акцентами та обставинами. З іншої сторони, це може бути сприйнято як позитивне заклик до того, щоб ми навчилися знаходити гумор та комічність у трагедіях, що здійснюються у нашому світі. Через це можна почувати певну надію, що навіть у тяжкі часи ми можемо знайти щось смішне, що допоможе нам пережити це та продовжити життя вперед. Отже, це наша відповідальність вчитися з історії та намагатися запобігати повторенню трагедій, щоб ми могли зробити наш світ кращим місцем для життя.

3. *Філософський словник*: трансцендентність, іманентний, феноменальний, ноумен, апіорний, апостеріорний, категоричний імператив, «річ-в-собі», явище, антиномія, телеологізм, трансцендентальна філософія, евдемонізм (письмово дати визначення).

Трансцендентність - філософський термін, який означає перевищення обмежень сенсорного досвіду і підходу до розуміння світу, що перевищує наші здібності сприйняття і розуміння.

Іманентний - термін, що вживається в філософії для опису того, що належить внутрішній природі чого-небудь, а не залежить від зовнішніх обставин.

Феноменальний - термін, що описує світ сприйняття, світ, який ми бачимо і відчуваємо через наші чуття.

Ноумен - термін, що означає «річ-в-собі», тобто реальну сутність чого-небудь, яка перевищує наші здібності сприйняття і розуміння.

Апіорний - термін, що означає знання, яке не залежить від досвіду і впливає з розумових або логічних принципів.

Апостеріорний - термін, що означає знання, яке впливає з досвіду і спостережень.

Категоричний імператив - основний принцип моральної філософії, сформульований Кантом, що означає, що моральний закон повинен бути обов'язковим для всіх людей незалежно від обставин.

«Річ-в-собі» - термін, який описує сутність реальності, що перевищує наші здібності сприйняття і розуміння.

Явище - термін, що означає зовнішню форму або зовнішній вигляд чого-небудь, що сприймається через наші чуття.

Антиномія - суперечність між двома протилежними твердженнями, які здаються рівнозначними за своєю переконливістю.

Телеологізм - філософський підхід, що описує розвиток природи та історії як процес, направлений до досягнення певної мети.

Трансцендентальна філософія - філософський підхід, що вивчає умови можливості знання та пізнання, що є універсальними для всіх людей та предметів пізнання.

Евдемонізм - це філософський напрям, який вважає щастя основною ціллю людини і вважає, що моральність і вчинки людини повинні сприяти досягненню цієї мети.